

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20539/2023
04.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Нермин Ајдиновић, адвокат из ..., против тужених ВВ из ... и ГГ из села ..., општина ..., чији је заједнички пуномоћник Милијан Радовановић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора о купопродаји и судског завештања, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 858/22 од 10.01.2023. године, у седници одржаној 04.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 858/22 од 10.01.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сјеници П 53/19 од 08.11.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и утврђено да је апсолутно ништав и не производи правно дејство Уговор о купопродаји непокретности закључен између сада покојног ДД као продавца и туженог ГГ (грешком написано ГГ1) као купца, оверен од стране Општинског суда у Сјеници под бројем Ов 605/09 од 22.06.2009. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и утврђено да су тужиоци стекли право својине по основу наслеђа иза смрти покојне ЂЂ, умрле ...2004. године и покојног ДД, умрлог ...2010. године, на непокретностима уписаним у листу непокретности број .. КО ... у делу од по 1/3 идеалног дела, те је обавезан тужени ГГ да тужиоцима преда припадајући део непокретности. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и утврђено да је ништаво и не производи правно дејство завештање које је сачинио сада покојни ДД пред Основним судом у Краљеву 19.04.2010. године у предмету РЗ 575/10, а које је оглашено на рочишту 03.10.2011. године у предмету Основног суда у Краљеву О 904/11. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужиоцима накнаде трошкове парничног поступка од 469.400,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 858/22 од 10.01.2023. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Сјеници П 53/19 од 08.11.2021. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и

утврђено да је апсолутно ништав и не производи правно дејство Уговор о купопродаји непокретности закључен између сада покојног ДД као продавца и туженог ГГ (грешком написано ГГ1) као купца, оверен од стране Општинског суда у Сјеници под бројем Ов 605/09 од 22.06.2009. године. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и утврђено да је ништаво и не производи правно дејство завештање које је сачинио сада покојни ДД пред Основним судом у Краљеву 19.04.2010. године у предмету РЗ 575/10, а које је оглашено на рочишту 03.10.2011. године у предмету Основног суда у Краљеву О 904/11. Ставом четвртим изреке, обустављен је поступак по тужби тужилаца у делу којим су тражили да се према туженима утврди да су стекли право својине по основу наслеђа иза смрти покојне ЂЂ, умрле ...2004. године и покојног ДД, умрлог ...2010. године, на непокретностима уписаним у листу број .. КО ... у делу од по 1/3 идеална дела и одређено да ће се поступак наставити пред надлежним судом по правилима ванпарничног поступка. Ставом петим изреке, обавезани су тужени да тужиоцима накнаде трошкове парничног поступка од 500.900,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану другостепену пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11... 10/23, у даљем тексту: ЗПП), који се у овом поступку примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, Врховни суд је оценио да је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП, али да није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводима ревизије се описно указује на битну повреду из члана 374. став 1. ЗПП која је учињена у поступку пред другостепеним судом у вези са извођењем и оценом доказа, без конкретизације о којој повреди се ради. Нема ни других повреда поступка који могу бити разлог за изјављивање ревизије, док битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју се указује ревизијом не може бити ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању утврђеном након отварања расправе пред другостепеним судом, покојни ДД је отац тужиље и деда тужиоца и био је у браку са покојном ЂЂ од 1948. године до њене смрти 2004. године. У браку су имали троје деце, ЕЕ – отац тужиоца АА, тужиљу ББ и туженог ВВ. У току трајања њихове брачне заједнице они су од зарађених новчаних средстава заједно куповали непокретности које су уписиване на ДД оца ЖЖ, који је заједно са супругом живео са њима у породичном домаћинству. Покојни ДД је продао све непокретности уписане у лист непокретности број .. КО ... (које је наследио од свога оца по решењу Општинског суда у Сјеници О 20/95 од 29.05.1995. године) тако што је са туженим ГГ као купцем закључио и судски оверио уговор о купопродаји 22.06.2009. године. Приликом продаје непокретности продата је и затечена покретна имовина, а све за купопродајну цену од 38.000 евра коју је продавац исплатио у три рате и то тако што је прву рату од 5.000 евра исплатио покојном ДД као продавцу, а после његове смрти је преостале две рате дао туженом ВВ и тада је ушао у посед непокретности. Дана 19.04.2010. године ДД је закључио судско завештање (у поступку пред Основним судом у Краљеву РЗ 557/10)

којим је целокупан новчани износ купопродајне цене (који у то време није био исплаћен у целости) оставио својој деци и то туженом ВВ 20.000 евра, а ЕЕ и тужиљи ББ по по 9.000 евра. Ово завештање је проглашено на рочишту 03.10.2011. године у оставинском поступку иза покојног ДД пред Основним судом у Краљеву О 904/11. Овај поступак је прекинут решењем О 904/11 од 02.07.2014. године док се као претходно питање у парничном поступку не реши пуноважност уговора о купопродаји непокретности и завештања које је пок. ДД закључио. На основу основног и допунског налаза и мишљења судског вештака медицинске струке за психијатрију и неурологију утврђено је да је покојни ДД оболео, односно да је код њега констатована Паркинсонова болест и деменција 26.04.2008. године, уз друге евидентиране болести (срчане тегобе, низак крвни притисак, болове у кичми...) и изражену слабост вида практично до слепила, што је констатовано 07.05.2008. године. Пред крај живота оболео је и од малигне болести. Спорни уговор о купопродаји непокретности од 22.06.2009. године закључен је годину и два месеца након што је продавцу постављања дијагноза деменције, односно годину и месец дана од констатације да је слепо лице. Према мишљењу вештака, покојни ДД није био способан да закључи уговор о купопродаји непокретности и судско завештања, јер у време њиховог закључења није био способан да схвати значај ових правних послова и није могао рационално да расуђује и да штити своја права и интересе. Тужба у овој правној ствари је поднета 07.08.2009. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је усвојио тужбени захтев и утврдио ништавост уговора о купопродаји непокретности од 22.06.2009. године и судског завештања од 19.04.2010. године проглашеног на рочишту 03.10.2011. године, са становиштем да је током поступка несумњиво утврђено да сада покојни ДД у својству продавца и завештаоца није био способан да схвати значај правних послова које закључује, а како је одредбом члана 56. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) предвиђено да је за закључење пуноважног уговора потребно да уговарач има пословну способност која се тражи за закључење тог уговора, то су по становишту овог суда испуњени услови из члана 103. став 1. ЗОО да се утврди ништавост наведеног уговора. Како је одредбом члана 79. Закона о наслеђивању прописано да завештање може сачинити лице које је навршило 15 година живота и способно је за расуђивање, другостепени суд је заузео исто правно становиште у погледу оцене испуњености услова да се утврди ништавост и овог правног посла у смислу цитране одредбе ЗОО.

Супротно наводима ревизије, Врховни суд налази да је побијана пресуда другостепеног суда заснована на правилној примени материјалног права.

У предметној правној ствари оспорава се правна ваљаност уговора о купопродаји непокретности и судског завештања због неспособности продавца, односно завештаоца да схвати значај ових правних послова и да штити своја права и интересе. У конкретном случају, саслушани вештак је био изричит у свом закључку да покојни ДД због деменције (која је прогресивна протеком времена) није могао рационално да расуђује приликом закључења ових правних послова, што је по правилном становишту другостепеног суда компромитовало његову пословну способност за закључење пуноважних правних послова. Супротно наводима ревизије, не ради се о разлозима за рушљивост правног посла из члана 111. ЗОО јер продавац није био ограничено пословно способан, већ је утврђено да он због свог здравственог стања са израженом деменијом, Паркинсоновом болешћу и слабовидошћу до мере слепила у време када је наведени уговор закључен, није имао потребну пословну

способност која се тражи за закључење уговора о купопородаји непокретности, односно ради се о уговору пословно неспособног лица у смислу члана 56. став 1. ЗОО, који је другостепени суд правилно применио.

Међутим, по становишту Врховног суда, у погледу правне ваљаности сачињеног судског завештања, способност за расуђивање је неопходан услов завештајне способности према члану 79. Закона о наслеђивању, али утврђена неспособност завештаоца за расуђивање у време сачињавања завештања, а без потпуног лишења пословне способности завештаоца (односно без покренутог поступка за лишење пословне способности) јесте разлог за непуноважност завештања, али из разлога рушљивости, на шта се ревизијом основано указује, и то на основу члана 166. истог закона. Наиме, тужиоци су као правни следбеници - законски наследници покојног завештаоца ДД заинтересована лица у смислу члана 165. овог закона јер су учесници у прекинутом оставинском поступку (који није правноснажно окончан), који су доказали да њихов правни преходник у време сачињавања завештања није имао завештајну способност због неспособности за расуђивање која је узрокована трајним чиниоцима. Рокови прописани одредбом члана 169. став 1. Закона о наслеђивању, према којој се поништај завештања рушљивог због завештајне неспособности (и мана завештаоачеве воље) може захтевати у року од једне године од дана сазнања за постојање узрока ништавости, а најкасније у року од десет година од дана проглашења завештања, јесу рокови застарелости, а не рокови преклузивне природе, па на њих суд не пази по службеној дужности већ само по приговору заинтересоване стране. Како по подацима из списка тужени приговор застарелости нису истицали, то се Врховни суд није бавио оценом овог материјално-правног питања. Будући да су правне последице поништаја завештања такве да сва оставиочева располагања учињена поништеним завештањем после такве судске одлуке губе правну снагу у целини на основу члана 164. Закона о наслеђивању, а да је оставински поступак иза завештаоца пок. ДД прекинут, то су по становишту овог суда у конкретном случају правне последице рушљивог завештања изједначене последицама ништавог, па је без утицаја на одлуку у овој правној ствари то што је захтевано утврђење ништавости, а не поништај завештања.

На основу изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић